

Oponentský posudok

na inauguračný spis uchádzačky
v konaní o vymenovanie za profesora v odbore občianske právo (odbor habilitačného konania
a inauguračného konania, pôvodne študijný odbor 3.4.11.)

Uchádzačka : doc. JUDr. Romana Smyčková, PhD.,

Pracovisko: Právnická fakulta UK v Bratislave, Katedra občianskeho práva

Oponent: prof. JUDr. Ján Cirák, CSc.,

Pracovisko: Univerzita Mateja Bela, Právnická fakulta, Banská Bystrica, Komenského 20

Rozhodnutím Vedeckej rady Univerzity Komenského v Bratislave, Právnickej fakulty som bol schválený za oponenta v konaní na vymenovanie za profesorku uchádzačky doc. JUDr. Romany Smyčkovej, PhD., v odbore občianske právo (odbor habilitačného konania a inauguračného konania, pôvodne študijný odbor 3.4.11.). V nadväznosti na túto skutočnosť som vypracoval tento oponentský posudok.

I. Pedagogické pôsobenie uchádzačky na vysokej škole:

Uchádzačka nepretržite, t. j. od ukončenia svojho právnického štúdia na PF UK v roku 1985 až do dneška, kontinuálne pôsobí v oblasti právnického vysokoškolského vzdelávania. Dlhoročnú akamickú kariéru zviazala s Katedrou občianskeho práva Právnickej fakulty UK v Bratislave. Tu sa pedagogicky systematicky profilovala ako asistentka a odborná asistentka, a od roku 2017 v zaradení docent.

Uchádzačka patrí k tým pedagógom, ktorí do svojej práce vedú premietnuť kvalitnú vysokoškolskú metodiku. Za jej osobitný prínos k rozvoju vedného odboru občianske právo považujem najmä jej schopnosť vykročiť z akademickej hraníc, ktoré dokáže pútavo a nezameniteľným spôsobom spojiť tak s teoreticko-právnymi analýzami ako aj s konkrétnymi výzvami legislatívnej a aplikačnej zväčša foreznej praxe. Takýto osobitný inovatívny prístup jej umožnila dlhoročná angažovanosť v problematike vedného odboru občianske právo ako aj osobná účasť na legislatívnych prácach súvisiaci s reformou slovenského procesného práva. Uchádzačka svoje odborné pohľady preukazuje svojim významným podielom či príspevkami v oblasti tzv. komentárovej spisbe, inak povedané pri vedeckom a odbornom komentovaní kľúčových prameňov slovenského civilného procesu.

Pedagogickú osobnosť uchádzačky dokresľuje najmä systematickosť, obsahová kvalita a inovatívnosť jeho pedagogického pôsobenia na vysokej škole. Uchádzačka nielen že dlhoročne pôsobila vo všetkých stupňoch vysokoškolského právnického vzdelávania, ale podieľala sa na vypracúvaní, resp. inováciách učebných programov právnického vzdelávania, informačných listov právnických predmetov, aktívne sa zapája a participuje na zásadných zmenách vyplývajúcich z nových učebných programov právnického štúdia na fakulte.

Hodnotenie priebehu pedagogickej činnosti uchádzačky by nebolo úplné bez poukazu na jej širokú prednáškovú činnosť, ktorá široko presahuje rámec fakulty a Slovenskej republiky.

Ako docentka na Katedre občianskeho práva vykonáva uchádzačka rozsiahlu pedagogickú činnosť v doktorandskom štúdiu, ktorá vyplýva zo zabezpečovania procesov doktorandského štúdia na Katedre občianskeho práva. Pohľad na profilujúce predmety – Civilný proces, Civilný proces v judikatúre Najvyššieho súdu SR, Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva, Akademické písanie v civilnom procese, Vedecký prednes – poukazujú aj na jej anticipáciu perspektívnych úloh slovenskej procesualistiky a budúcu podobu nového slovenského občianskeho práva ako aj jeho európske dimenzie. Doterajšie výsledky takto orientovaného úsilia uchádzačky poukazujú na jej ambície riešiť aj tie najnáročnejšie propedeutické a pedagogické úlohy s jasným cieľom – pripraviť vysoko perspektívnych a kvalifikovaných odborníkov so zameraním na občianske právo vo všeobecnosti a osobitne so zameraním na občianske právo procesné v európskom rozmere.

II. Vedecké pôsobenie uchádzačky:

Doc. Smyčková venovala významnú časť svojich pracovných kapacít svojmu vedeckému rastu, premietnutiu dosiahnutých výsledkov vedeckej práce do vlastnej publikačnej činnosti, do pôsobenia v legislatívnych orgánoch MS SR ako aj do výchovy nových nádejí právnej vedy, kde je vedecké pôsobenie uchádzača úzko späté s jej intenzívnym a cieľavedomým pôsobením pedagogickým.

Charakter a štruktúra jej vedeckého diela zodpovedá kritériám požadovaným pre získanie vedecko-akademického titulu profesor vo svojom odbore. Skladba publikačných výstupov ukazuje, že uchádzačka im venovala náležitú pozornosť. Ide tak o práce monografického zamerania, súbory vysokoškolských učebníc z občianskeho práva procesného a hmotného, rodinného práva, ďalej treba spomenúť spoluautorstvo a vedúceho autorských kolektívov významných komentárových diel. Uchádzačka vystúpila so zásadnými a publikovanými príspevkami na celom rade domácich a zahraničných podujatí a publikovala desiatky domácich a zahraničných vedeckých štúdií.

Pohľad na publikačnú činnosť uchádzačky, osobitne na jej vedecké monografie vydané v domácich a zahraničných vydavateľstvách poukazuje na široký záber jej orientácie vo vednom odbore občianske právo. Nachádzame tu práce monografického zamerania tak na hmotnoprávne inštitúty súkromného práva ako aj vyslovene práce procesnoprávnej proveniencie, ktoré s ohľadom na jej pedagogické pôsobenie dominujú. Osobitný zástoj si zasluhujú monografie a vedecké práce venované ochrane práv maloletých v civilnom procese. Tejto problematike sa uchádzačka publikačne venuje dlhodobo a nepretržite, pričom je potrebné spomenúť aspoň oblasti starostlivosti súdu o maloletých, konanie o osvojenie, obchodovanie s deťmi, nelegálne adopcie, nariadenie a uskutočnenie výkonu rozhodnutia a mnohé iné (viď publikačná činnosť uchádzačky).

Významným prínosom uchádzačky vo vednom odbore občianske právo sa stali jej názory na prebiehajúcu diferenciaciu právnej úpravy civilného procesu, jeho základné princípy, s osobitnými pohľadmi na civilné mimosporové konania v niektorých statusových veciach fyzických osôb. V tejto oblasti monografickej tvorby uchádzačky sú zreteľné prvky presahujúce vnútroštátnu úpravu týchto otázok, pričom komparácii sa nevyhli ani inštitúty procesného práva spadajúce do európskeho práva procesného.

Vedecké práce uchádzačky, a to či už staršie či tie najnovšie, vyvolali jednoznačne pozitívne ohlasy v odbornej právnickej obci. Drvivá väčšina týchto titulov – ako už bolo konštatované - je zameraná do oblasti procesualistiky civilného práva, pričom každý seriózny autor, ktorý sa uvedenými otázkami zaoberá vo svojej vedeckej činnosti, nemôže danú tematiku obsahovo a ani citačne opomenúť. Dokumentované ohlasy a citácie na jej vedeckú prácu dokladajú jej miesto v odbornej civilistickej literatúre.

Významnou črtou uchádzačky je jej participácia na riešení grantov. Uchádzačka uvádza štyri riešenia grantových úloh, z toho 3 granty ukončené a jeden prebiehajúci. Pravidelne sa zapája do medzirezortného pripomienkového konania, najmä pri návrhoch právnych predpisov z oblasti občianskeho práva procesného a tiež aj ako členka rekodifikačných komisií MS SR, teda v práci pre legislatívne orgány.

Uchádzačka zaujala v oblasti civilistickej vedy postoj, ktorý svedčí nielen o šírke záberu ale najmä hĺbke skúmania nespočetných problémov, s ktorými sa musí vyporiadať najmä súdna prax. Osobitne chcem ako oponent zdôrazniť zástož doc. Smyčkovej pri riešení konkrétnych inštitucionálnych problémov procesného práva, ktorý nachádza svoj nezmazateľný odraz v legislatívnej praxi. Jej početné návrhy formulované de lege ferenda našli konkrétne zakotvenie, a to buď nezmenené, resp. v upravenej podobe v celom rade procesných predpisov, nový Civilný sporový poriadok (zákon č. 160/2015 Z. z.), a nový Civilný mimosporový poriadok (zákon č. 161/2015 Z.z.), ktorý vznikali aj pod jej priamou gesciou.

III.

Náš vzácny učiteľ a kolega profesor Karol Plank nám už pred rokmi prízvukoval, že jeden z vrcholov tvorby a zároveň dôkazom erudovanosti vysokoškolského pedagóga predstavuje vytvorenie kvalitnej vysokoškolskej učebnice vo svojom odbore. Aj toto kritérium uchádzačka bezo zbytku splnila. Publikáčne výstupy, ktoré sa svojou typológiou zaraďujú pod učebnice, ktoré nesú aj jej rukopis – či už stála pri ich zrode samostatne, či ako členka autorského kolektívu – patria k základnému fondu učebnicovej literatúry na Slovensku. Rovnako záber tejto učebnicovej tvorby je široký, nakoľko zahŕňa nielen oblasť odbornej špecializácie uchádzačky, ale aj širší záber daný rozvíjajúcim sa odborom základnej dôležitosti a to najmä európske občianske právo, exekučné právo, právna komparatistika, právo rodinné a právo dedičské a pod.

Doc. Smyčková je nielen známou ale aj uznávanou vedecko-pedagogickou osobnosťou nielen na Slovensku, ale jeho presah zaznamenávame aj do zahraničia. Zúžitkováva tak okrem iného svoje kontakty, ktoré nadobudla na študijných pobytoch v zahraničí. Viaceré pozvané prednášky či dokonca priamu pedagogickú činnosť realizovala najmä na podujatiach organizovaných Právnickými fakultami v Brne a Olomouci ako aj iných fakultách v Slovenskej republike, kde pedagogicky a vedecky pôsobila.

Dokladom uznania osobnostných kvalít doc. Smyčkovej, jej angažovanosti v odbore, je - okrem iného - aj členstvo v redakčných radách odborných časopisov AFFI a PF UK, ďalej členstvo vo vedeckých výboroch domácich a zahraničných vedeckých konferencií, vedenie a členstvo vo viacerých odborových komisiách pre občianske právo, funkcie oponenta v habilitačných a inauguračných konaniach, dlhoročné externé členstvo v občianskoprávnom kolégiu Najvyššieho súdu SR, externé členstvo v pedagogickom zbore Justičnej akadémie SR a spomínané členstvo v rekodifikačných komisiách MS SR, či spolupráca a členstvo v Komisii pre Reformu opatrovníckeho práva v SR (1917).

Závery:

Vyššie uvedený výpočet aktivít a výsledkov doterajšieho pedagogického a vedeckého pôsobenia doc. Smyčkovej vo vednom odbore občianske právo, vrátane vlastnej skúsenosti oponenta ohľadne jeho odborného vývoja, jej publikovaného diela, resp. jeho významu, ma vedú ako oponenta k záveru, že uchádzačka pani doc. Romana Smyčková, PhD., je odborne a pedagogicky kvalifikovaná, zrelá a uznávaná osobnosť v odbore, v ktorom prebieha inauguračné konanie. Výsledkami svojej doterajšej činnosti uchádzačka v niektorých ukazovateľoch splňa hraničné požiadavky (počet rokov vo funkcii docent, počet grantov) a v niektorých ukazovateľoch zasa výrazne prekračuje (pedagogická prax, publikačné výstupy, citácie) požadované kritériá pre menovanie profesorom v odbore občianske právo.

Z uvedených dôvodov ako oponent doporučujem, aby pani doc. JUDr. Romana Smyčková, PhD., bola menovaná profesorkou v habilitačnom a inauguračnom odbore občianske právo (predtým v odbore 3.4.11. občianske právo).

V Bratislave, 15. júna 2021,

prof. JUDr. Ján Cirák, CSc.